Цана асобнага нумару 15 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 65 (116). Вільня, Субота 10 Верасьня 1927 г. Год III

Сялянская Ніва

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Няроўнае змаганьне.

Ад маёвага перавароту ўсім дзяржаўным жыцьцём у Польшчы самастойна кіруе ўрад. Хоць Сойм, як заканадаўчы дзяржаўны орган, ня спыніў істнаваньня, аднак яго роля ў заканадаўстве да таго змалела, што бяз памылкі можна сказаць, што ў Польшчы ўжо парляманту амаль-што няма. Урад за подпісам Прэзыдэнта выдае законы ў форме дэкрэтаў, урад праводзе сам іх у жыцьцё, а Сойму часам падсоўвае на разгляд справы трэцяраднага значэньня і забараняе Сойму брацца за справы важнейшыя. Сойм да таго чуецца пакрыўджаным і бязсільным, што баіцца паставіць востра пытаньне аб абароне сваіх правоў. Такім чынам, паўтара месяца таму назад урад спыніў працу Сойму, а паслы, замест дамагацца адчыненьня сэсіі, паехалі сабе на летні адпачынак. Толькі пасьля паўтара месяца, хоцькі-ня-хоцькі, некаторыя польскія клюбы падпісалі заяву да прэзыдэнта аб склiканьні сэсіі Сойму.

Такім чынам, згодна з канстытуцыяй, на другім тыдні мае адбыцца ўжо першае паседжаньне надзвычайнай соймавай сэсіі. Самыя паседжаньні Сойму зрабіліся ўжо мала цікавымі для грамадзянства, бо дагэтуль, за ўвесь час свайго істнаваньня, польскі Сойм нічога добрага для працоўных гушчаў не зрабіў, а ў апошнія часы, таксама нічога ня можа зрабіць добрага для сялянства і работнікаў, бо з аднаго боку польскі Сойм складаецца пераважна з абшарнікаў, капіталістых, буржуяў і нацыяналістых пэпээсаў (беларускія і ўкраінскія паслы знаходзяцца ў меншасьці), а з другога боку— Сойм нічога ня можа зрабіць, бо ўрад яму не дазваляе. Вось чаму надзвычайная сэсія Сойму мала цікавіць працоўныя масы, мала цікавіць і Беларусаў, як працоўных вёскі і места.

Цяперашні польскі Сойм настрояны варожа да беларускага адраджэнскага руху і затым выдаў слаўныя языковыя ўставы, замест радыкальнай зямельнай рэформы, прыняў уставу аб парцэляцыі і асадніцтве і інш. Польскія ўрады, як хіена-пястаўскія, так і памаёвыя таксама, баяцца разросту беларускага руху і затым не даюць беларускіх школ, ня думаюць аб перадачы абшарніцкай зямлі ў рукі сялян-Беларусаў, не даюць Беларусам ніякіх пазык ні дапамог на адбудову і г. д. Такі стан рэчаў стварыў тое, што мы адзінакава непрыязна заглядаемся, як на польскі Сойм, так і на польскі ўрад і затым у спрэчках і непаразуменьнях між Соймам і ўрадам ня прыймаем дзейнага ўдзелу. Затое некаторыя польскія партыі, асабліва эндэцкія (польскія нацыяналісьчна-шовіністычныя буржуі) прыймаюць найбольш гарачы ўдзел у барацьбе Сойму з урадам. Выццам у абароне дэмакратычных парляментскіх прынцыпаў, эндэкі вядуць барацьбу з цяперашнім таксама буржуазным урадам — урадам капіталістых і абшарнікаў, а фактычна хочуць, каб улада ў Польшчы перайшла ў рукі польскіх ксяндзоў, якія запоўняюць рады эндэцкае партыі. У гэтай барацьбе дагэтуль выключна адзін урад быў пераможцам, а Сойм аставаўся пакрыўджаным. Цяпер, на новай склiканай сэсіі выявіцца, на сколькі эндэкі чуюць сябе сільнымі і на сколькі падымуць голас проці ўраду. Таксама выявіцца, як урад Пілсудскага будзе рэагаваць на выступленьні большасьці Сойму. Тут магчымыя дзьве дарогі, або Сойм адкажыцца ад сваіх прэтэнсыяў на перагляд некаторых дэкрэтаў Прэзыдэнта і перастане займацца законамі, якія не запрапанаваны ўрадам, або якраз захоча выказацца проці ўраду і будзе разглядаць проціўрадовыя праекты законаў. У першым выпадку ўсё астанецца пастараму, так, як было дагэтуль, г. зн., Сойм астанецца паслушным выканальнікам волі ўраду. У другім выпадку ўзьнікне ізноў канфлікт між Соймам і ўрадам. Найскарэй трэба спадзявацца гэтага апошняга. Няма сумліву, што ў гэтым канфлікце пераможцаю таксама выйдзе ўрад, бо іначай ня трэба было ў 1926 годзе ісьці з войскам на мост і страляць у Бэльвэдэр. Сойм ня мае войска і затым ня будзе магчы сілай фізычнай пераняць улады ў свае рукі. Астаецца для Сойму адна найвыгаднейшая дарога—разьвязацца сваей уласнай пастановай; але і ў гэтым урад можа выперадзіць Сойм і разьвязаць яго дэкрэтам Прэзыдэнта. Пасьля гэтага барацьба яшчэ больш завострыцца пры выбарах у новы Сойм.

Падчас выбараў кансэрватыўны польскі ўрад будзе весьці барацьбу з эндэцкай буржуазіяй і, ёсьць ведама, з нацыянальнымі меншасьцямі, а ўвесь час будзе падтрымоўваць рожныя „Вызваленьня“, хлопскія партыі і пэпээсаў ну і абшарнікаў. Адно толькі дзіўна, чаму гэта ўрад буржуазны памагае і будзе памагаць левым польскім партыям і абшарнікам, а змагаецца з польскімі эндэкамі?!

Адказ ясны: таму, што гэтыя партыі паслухмяна выконваюць волю цяперашняга ўраду, а эндэкі імкнуцца пераняць у свае рукі ўладу, г. зн., скінуць м. Пілсудскага. Можна бяз рызыкі сказаць, што на выбарах эндэкі праіграюць.

А. Дэмакрат.

Аб'яднаньне нацыянальных меньшасьцяў і Беларусы.

Усе тыя народы, якія жывуць у дзяржаве і не зьяўляюцца пануючай нацыяй, называюцца меншасьцю.

І вось, каб лепей бараніцца ад уціску пануючых народаў, меншасьці з усіх дзяржаваў Эўропы рашылі аб'яднацца. У мэтах гэтага ў 1925 годзе адбыўся першы, у 1926 другі, а нядаўна сёлета—трэці зьезд нацыянальных меншасьцяў. На сваіх зьездах нацыянальныя меншасьці прынялі статут згодна якога, кожная нацыянальная меншасьць павінна задэкляраваць лёяльнасьць (прыхільнасьць) да тэй дзяржавы ў якой жыве і, дамагаючыся направы сваіх нацыянальна-культурных правоў, не павінна парушаць тэратарыяльнае пытаньне.

Мы Беларусы, жывучы пад польскім панаваньнем, становім таксама меншасьць, аднак-жа на сваёй роднай беларускай зямлі мы становім большасьць, дык ясна, што з аб'яднаньнем нац. меншасьцяў нам не падарозе. Дзеля гэтага самага, Беларусы, будучы прысутнымі на зьездах, кожны раз аставаліся толькі наглядчыкамі.

Сёлета, як ужо ведама, быў на зьездзе пасол Рагуля, які, паміма справаздачы дэлегаваўшаму яго Беларускаму Нацыянальнаму Камітэту, быў ласкавы ўдзеліць Рэдакцыі „Сял. Нівы“ некалькі слоў аб сваей прысутнасьці на зьездзе.

Па прыездзе ў Жанэву пасол Рагуля разам з прадстаўнікамі ад Украінцаў зьвярнуўся да сэкрэтарыяту аб'яднаньня, дзе пасьля нарады высьнілася, што плятформа аб'яднаньня не зьмянілася, дык і ясна, што ўваход Беларусаў у аб'яднаньне н. м. астаўся адкрытым. Аб'яднаньне ня хоча парушаць тэрыторыяльнага пытаньня, а Беларусаў не задаваляе вырашэньне культурных справаў.

На самым зьездзе паўстаў канфлікт, які закончыўся тым, што Палякі, якія жывуць у Нямеччыне выступілі з аб'яднаньня, а яны то і зьяўляліся галоўнымі праціўнікамі недапушчэньня Беларусаў ў аб'яднаньне нацыянальных меншасьцяў. Пасьля гэтага сэкрэтарыят аб'яднаньня запрапанаваў паслу Рагулі ўвайсьці ў аб'яднаньне, дакляроўваючы перагледзець і, па магчымасьці, паправіць статут. Ад гэтакае камбінацыі пас. Рагуля адмовіўся дзеля таго, што ня меў, ў даным выпадку, інструкцыяў ад інстытуцыі, якая дэлегавала яго.

Асуд генэрала Жымерскага.

Ваенны Акруговы Суд у Варшаве 6 г. верасьня выдаў асуд а справе ген. Жымерскага, які вінаваціўся ў службовых надужыцьцях. Згодна гэтага асуду ген. Жымерскаму прыдзецца адсядзець 5 гадоў катаржнага вастрогу. Акрамя таго ген. Жымерскі пазбаўлены правоў, званьня і выдалены з войска. Ген. Жымерскі зрабіў шкоды польскай дзяржаве на 150.000 даляраў.

Сяляне! Арганізуйцеся, у арганізацыі—сіла!

Леванпольская авантура.

У папярэднім нумары „Сял. Нівы" мы падалі вестку, узяўшы яе з польскае газэты „Kurjer Wileński", аб учынках кс. Бародзіча. Сёньня лічым патрэбным глянуць на справу шырэй і старанней яе высьвятліць.

На ўсім абшары Заходняе Беларусі каталікі-Беларусы жывуць у перамешку з Беларусамі-праваслаўнымі. Сужыцьцё іх, калі ніхто яго ня бурыць, проста такі самае згоднае, німае варожасьці, а таксама і канфліктаў на рэлігійным грунце не паўстае. Аднак-жа час-ад-часу, гэтакае згоднае сужыцьцё нарушаецца якімі-колечы цёмнымі тыпамі.

Думаю, што і ў Леванполі справа рэлігійных адносінаў паміж адзіным беларускім народам была на гэтакай самай плошчы. Да гэтага часу ніякіх спрэчак ні забурэньняў там не паўставала.

Аднак-жа там у Леванполі, апошнімі тыднямі сталася тое, што зацікавіла ня толькі Вільню, але-ж і Варшаву, ня толькі грамадзянства, але-ж нават і ўладу. Цэнтральнаю фігураю ўсяго гэтага зьяўляецца кс. Бародзіч. Дбаючы аб пашырэньні і ўмацаваньні польскага каталіцтва, віленская арцыбіскупія ўлада направіла ў Леванполь місіянера кс. Бародзіча, які ужо даўно ведамы, як нацыяналіст-шавініст і актыўны вораг праваслаўя.

Аб'ектам працы кс. Бародзіча сталася леванпольская праваслаўная царква. Кс. Бародзіч распачаў захады перад уладамі адабраць царкву ад праваслаўных і ператтварыць яе на польскі касьцёл. Аднак-жа на гэта ня было ніякіх юрыдычных правоў. Ясна, што ўлада нічога рабіць не магла, у мэтах зьдзейсьненьня жаданьняў, кс. Бародзіча не зрабіла. Увесь далейшы час кс. Бародзіч рознымі сваімі ўчынкамі (аб якіх ужо пісалася) імкнуўся да таго, каб эдэмаралізаваць праваслаўных і пускаў прапаганду, каб каталікі сілаю захапілі царкву ад праваслаўных.

Каталікі (безумоўна Беларусы) паддаліся нагаворам кс. Бародзіча і на чале гэтага духоўніка некалькі разоў імкнулася да захвату царквы сілаю, а цераз гэта паўставалі спрэчкі паміж народам.

Дайшло да таго, што кс. Бародзіч стварыў некалькі скандалаў, ды гэтакіх, што зацікавіліся газэты, а потым і ўлада. У Леванполь выехаў прадстаўнік пракуратуры і ваяводзтва. Што яны там рабілі нам ня ведама, аднак-жа пасьля таго сталася тое, што мы пісалі ў папярэднім нумары нашае газэты.

Кс. Бародзіч сабраў натоўп, каб паставіць капліцу на магільніку леванпольскай царквы. Праваслаўныя хацелі не дапусьціць, аднак-жа кс. Бародзіч дапяў свае мэты сілаю, пры гэтым натоўп паламаў агароджу і павырываў крыжы. Чым закончылася-б справа—ня ведама. Вырашыла не паліцыя, якая разагнала натоўп як каталікоў так і праваслаўных, але-ж тое, што зрабіў кс. Бародзіч, дык паліцыя не направіла. Пры ўсім гэтым кс. Бародзіч заклікаў каталікі натоўп ня слухаць паліцыі і нават зьневажыў каманданта асабіста.

Пасьля гэтага міністар унутраных справаў і мін. рэлігіі зьвярнуліся да віленскага арцыбіскупа аб найхутчэйшым удаленьні з Леванполя кс. Бародзіча. Арцыбіскуп паехаў асабіста высьвятліць справу на месцы, не ўважыўшы, бяз гэтага, просьбу двох міністраў.

Частка польскае прэсы дамагаецца ад улады аддаць кс. Бародзіча пад суд і пакараць яго, слушна лічачы, што кс. Бародзіч павінен адпавядаць за свае ўчынкі—як за бунтарства.

Пэўна, што ўсе праступкі кс. Бародзіча, якія, як цьвердзіць нават польская прэса, павінна не прайсьці яму дарма, будуць залагоджаны, адхіленьнем кс. Бародзіча ад кіраўніцтва місіянэрскімі справамі ў Леванполі і толькі. Калі так станецца, дык будзе гэта сьведчыць аб меры польскае справядлівасьці, за праступкі рэпрэзэнтантаў польскасьці.

Леванпольская авантура выклікала ў нас сум і адчуваецца вельмі балюча. Не дзеля таго, што праступкі кс. Бародзіча будуць безкарны, не! Наш боль і сум парджаюцца ад таго, што ўсе тыя леванпольскія авантуры адбыліся паміж адзіным беларускім народам, разыходжаньні паміж якім выяўляецца толькі ў розьніцы, нават не рэлігіі як гэтакай, а ў адміністрацыйным падпарадкаваньні рэлігійных установаў і ў розьніцы некаторых рэлігійных звычаяў!...

Праваслаўная Царква ў Расеі.

Праваслаўная Царква ў Расеі, вось ужо ў працягу 10 гадоў перажывае страшэнныя беды. Савецкая ўлада, якая наагул мае сваей мэтай змагацца з рэлігіяй, як з дурманам народу, перадусім хапілася за зьніштчэньне праваслаўя, як самага шырокага і магутнага рэлігійнага культу ў Расеі. Савецкая ўлада відаць не ўясьніла сабе таго, што народ можа трымаецца рэлігіі ў духу праваслаўнай царквы і што гвалтам цераз пасярэдніцтва дэкрэта нельга вырваць зглыбіны чалавечага духовага складу рэлігійнага пачуцьця.

Нават, калі-б рэлігія и запраўды зьяўлялася дурманом для народу, дык усё роўна нельга яго зьніштожыць пісаным законом. На гэта трэба не прымус, а высьвятленьне фактаў. Аднакжа, савецкая ўлада зрабіла інакш. Кісуючы прымусам рэлігію яна зрабіла страшэнны абмылковы крок, які выклікаў жорсткую барацьбу паміж уладаю і царквою. Ад барацьбы цярпелі абедзьве стораны і ясна, ніхто нікому не падпарадкаваўся. Савецкая ўлада аршытоўвала найвышэйшых прадстаўнікоў царквы, трымала ў вастрогах і казьніла іх, і дзесяць гадоў нічога не асягнула. Але-ж ня вечна нанує глупота. Нават для людзей зусім пазбаўляных розуму прыходзяць сьветлыя хвілінкі, калі іх розум становіцца ясным і здаровым.

Гэтак здарылася і з Савецкай уладай, якая пасьля неразумнага дзесяці гадовага змаганьня з рэлігіяй запрапанавала згоду па прынцыпу кампрамісу, г. зн. па прынцыпу ўступак з абодвых бакоў.

Ці гэта ўчынак ёсьць рэзультат поўнага выздараўленьня савецкае ўлады ад ахапіўшага яе бязбожнага дурману ці толькі часінка прасьветку для неразумнага, пакажа будучыня, а цяпер можна сьцвердзіць адно, што савецкая ўлада прызнала аўтарытэт і сілу праваслаўнай царквы і пачала лічыцца з гэтакай. І калі, савецкая ўлада сумленна і акуратна ў адносінах да царквы выкануе свае забавязаньні, дык безумоўна нашы выйграе.

Царква, калі астанавіцца над яе долею, дык таксама на першы пагляд зрабіла дзьве вялізарныя і страшэнныя памылкі. Першая — гэта тое, што працівілася, што заместа „няма улады, якая-б не ад Бога", не прызнала савецкую ўладу, як такую і другая памылка праваслаўнай царквы выявілася ў тым, што царква прызнала савецкую ўладу цяпер.

Я не гавару, што царква павінна змагацца з савецкаю ўладаю, не. Яна павінна была прызнаць, але не гэтак як прызнала цяпер. Цяпер, праваслаўная царква ў Расеі за абяцанкі стала тымі рукамі, якімі савецкая ўлада заграбае жар контр-рэвалюцыі.

Праваслаўная Царква павінна была спыніць усякія выступленьні проці ўлады, павінна была не рабіць ніякіх выступленьняў, а гэтым самым таляраваць уладу, аднак-жа не павінна была, ня маючы ніякага забесьпячэньня атрымаць звінаце, агітаваць, нагаварываць іншых да поўнага прызнаньня савецкай ўлады, якая ўсё-ж такі, па свайму асноўнаму прынцыпу, зьяўляецца ворагам царквы. Бо-ж нікому не сэкрэт, што савецкая ўлада лічыць рэлігію—дурманом Народу і хоча вызваліць народ ад рэлігіі, як дурману. Такім чынам царква, змусіўшы савецкую ўладу пайсьці на кампраміс, сваім апошнім выступленьнем утраціла сваю сілу. Калі-б царква, не робячы ніякіх выступленьняў проці ўлады, не выступала і заўладу, дык яе справа была-б безумоўна ў парадку, бо савецкая ўлада адносілася-б да царквы гэтак, як чалавек да дзікага мядзьведзя, ад якога староніцца, каб не дражніць яго. А цяпер, калі царква пашла на кампраміс, дык з ёю будзе тое самае, што бывае з ручным мядзьведзем, які танцуе пад барабан.

Вярнуўшыся да першае памылкі царквы і параўняўшы яе з фактам сучаснага кампрамісу ўлады, адразу стала ясна, што першая памылка зьяўляецца не памылкаю, бо барацьба царквы з уладаю, безумоўна, была карыснаю царкве.

Калі-б царква падпарадкавалася ўладзе ў 1917 годзе, дык у 1927 ня было-б ані воднга духоўніка і, замест Бога, панавала-б у расейцаў дзікасьць, бо савецкая ўлада дае камуністычны матэрыялізм згодна якога чалавек можа забіць сабе падобнае і не можа несьці ніякае адказнасьці, калі ўхіліцца да закону, якім зьяўляецца чалавечая юрыспрудэнцыя, што выклікае суровы разгляд і па суду кару і... толькі. Боскага закону ў бальшавікоў няма.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву"

Асьвета патрэбна усім.

(З расейскага. „Зарніца" № 16 1926 г.).

Чалавек моцны не целам, якое значна кволейшае ад жывёлінага.

Не вопраткаю, якая зьяе вочкавым выглядам. Не абшарамі зямлі і высокімі небаскрэбамі, якія быццам вядуць спрэчку з нябёсамі. І не вялікасьцю ўлады над казармамі, „гарматным мясам", чалавек бывае вялікім і слаўным сваім зьместам розуму, высока-глыбокімі яго палётамі і рукамі годнымі вечнасьці.

Гісторыя знае толькі тых, якія насілі вялікі розум, энэргію і веду. Перад гэтакімі сілачамі гісторыі блякнуць самыя фараоны, Тамерляны і грэцкія громабойцы з босяга Алімпу. Як мала помніць гісторыя багачоў, валадароў над нявольнікамі, князёў і нават ваенных паваднароў. За тое, як многа яна запісала на свае старонкі людзей з вялікім розумам, якія находзілі і тварылі новыя ступені на цяжкім і мучаніцкім хвараблівым шляху чалавечага поступу. Яны крок за крокам адваёўвалі ад цёмры і няведы ўладу над страхотнымі сіламі прыроды, над неразумнай стрададунасьцю, якая часта ліхотна выпаўзала з пад гразі пакрытае мінуўшчыны, на верх сучаснасьці.

Пройдзе яшчэ многа стагодзьдзяў, мінуць тысячагодзьдзі, а гісторыя будзе з асаблівай увагаю запісваць імёны тых чалавекалюбцаў, якія памаглі жыцьцю будаваць новае жыцьцё і ператтвараць прыгожыя казкі ў паўседнеўны быт. Яны будуць запраўднымі сьветарамі, якія гараць і ня могуць згарэць у сваім дзіўным паслугіваньні чалавецтву.

Яны зьяўляюцца тымі праведнікамі, дзеля якіх існуе сьвет. Яны пазнаюць і сваімі пазнаньнямі становяцца вялікімі. Яны з вялікаю вытрывальасьцю вядуць досьледы над дзікай і някелазнай сілай стыхіі і змушаюць яе служыць таму „вянку творчасьці", які іншы раз адварочваецца ад самых сьвятароў і абурваў іх сваімі жывёловымі ўчынкамі, караў іх, кідаў у вастрогі, распінаў і паліў пад рогат ашалелага натоўпу.

Думка, на крыльлях залатых лятункаў, працавала для веды і сеяла веду па ўсіх зямных даўготах і шыротах, сярод усіх людзей, усіх плямёнаў, крыві і выгляду вонкавага абліча. Думка несьпынна, як нявольнік прыкавана да варштату, працавала, кавала, пазнавала, анатамізавала і паліла ўва імя вечнай праўды і лепшае будучыны.

Працаю і натугамі гэтай думкі мазгавых вялікаваў народжана навука, узрошчана мастацтва, ушчэпляна гуманнасьць і замацаваны сувязі паміж усімі куткамі нашае планэты. Вялікія і нязвычайна багатыя падарункі гістарычнае думкі, ёсьць добрае насеньне, годнае для ўсходаў і жніва. Хто можа збіраць і жаць іх, той можа чэрпаць свае пасьпехі з невычарпатае крыніцы з неабмяжаванымі дасяганьнямі мыслі.

Шчасьлівым зьяўляецца чалавецтва тым, што ў яго, гэтак многа ёсьць родных, рухавых і гатовых на ўсякія ахвяры мысьліцеляў і твардоў вялікага навварства. І мы ўсе шчасьлівы што перад намі ўжо нарысаваны дзіўныя шляхі энэргіі, веды і хараства.

Шырэй сьцеліцца наш шлях жыцьця. Глыбей пранікае наша веда ў нетры зямлі і вышэй паднімаецца ў нябёсы. А ведзе, як лятункам, няма межаў і граніц. Яна пробуе асягнуць і асягае ўсе патаемнасьці неба і зямлі былога пачатку і безканцовага прастору быта.

Цяпер на паслугу людзям, якія працуюць сваім мозалям, ёсьць школы, прэса, тэатры, выстаўкі, індустрыя вынаходкі і навука, якая ўсё яшчэ пашыраецца. Навокала каледжы, крыніцы асьветы і веды. Бяры і чэрпай. Чэрпай бяз канца з уточнай думкаю асягнуць тое, чаго не асягнулі мудрацы мінуўшчыны.

Крыніцы веды не вычарпаныя. Тыя што прагнуць веды здабываюць яе але-ж, нездаваляюца. Чым болей пазнаюць, тым яшчэ болей хочуць пазнаць і здабыць.

На вялікай грэцкай сьвятыне напісаны несьмяротныя словы: „Пазнай самога сябе". Пазнай сваю прыроду, сваю сутнасьць, свае мэты і дасяганьні. Бо сам чалавек ня толькі крыніца мудрасьці, але-ж і скарбніца ўсіх вякоў. Загадка, яшчэ не разгадана мудрацамі гісторыі. Ен сам—цэлая бяздонніца наймудрэйшага.

Чалавек цэніцца па сваей галаве. Чым разумней галава, тым даражэй і сам той, хто яе носіць. Чым дурней галова тым танней яе валадар, хоць сама дурнота зьяўляецца самай дарагою цэннасьцю, якой увесь сьвет плаціць вялікія падаткі грашыма, нешчасьцямі і самымі людзьмі.

Болей усяго людзі прыносяць ахвяру богу дурноты, бацьку шматлічбовых злыбяд, які зьяўдае сям'ю чалавецтва.

Шчасьлівымі зьяўляюцца тыя людзі, якія сеюць асьвету сярод сваіх дзяцей. Чым болей школаў, унівэрсытэтаў, бібліятэкаў, кнігаў, на-

З жыцьця Польшчы.

Сэсія Сойму.

На 13 г. верасьня вызначаны пачатак сэсіі Сойму згодна дамаганьняў польскіх партыяў.

Што і ў якім парадку будзе разглядаць Сойм яшчэ ня ведама, але-ж думаецца, што ізноў распачне працу над шуканьнем спосабу абмежаваць правы нацыянальных меншасьцяў выданьнем розных некарысных нацыянальным меншасьцям законаў ды ўставаў.

Урад і Сойм.

Віленскае „Słowa" піша, што ў Друскеніках, адбылася нарада віцэ-прем'ера Бартля з прем'ерам марш. Пілсудскім, дзе ўстанавілі адносіны ўраду да сэсіі Сойму. Урад чакае ад Сойму працы над уставадаўствам, а калі выясьніцца, што справа аб самараспушчальнасьці Сойму знойдзе месца на парадку дня, дык выкліча гэта хуткі канец сэсіі.

Яшчэ справа пазычкі.

„Dzieńnik Wilenski", скамбінаваўшы з іншых польскіх гаспадарча-фінансавых часопісаў вестку, зьмясьціў яе на сваіх старонках. Вестка гэта запраўды зьяўляецца цікаваю, бо выясьняе, што амэрыканцы пазычылі Польшчы не 15 мільёнаў доляраў, а толькі 15 мільёнаў злотых і то няведама якіх: даражэйшых ці таннейшых. Бачыце, злоты, як відаць, дык ёсьць дваякія. Тыя, што робіць машына і тыя, што камбінуюцца з пальцаў.

Пры ўсім гэтым „Dz. Wil." у падмогу іншым часопісам моцна абураецца на ўрад за тое, што ён не дае ніякіх адказаў на запытаньні прэсы: робіць нешта і маўчыць.

Да ўсяго гэтага „Dz. Wil." дадае, што на самую пазычку многа патрачана грошай. Дык, каб хоць атрымалі што-колечы.

НАВІНЫ.

— У справе Беларускае Віленскае Гімназіі. „Наша Праўда" падавала вестку, што пяць кандыдатаў, школьная ўлада не дапусьціла да заняцьця вучыцельскіх месцаў у Гімназіі.

Камісар улады за гэтую вестку цягне да адказнасьці рэдактара „Нашае Праўды".

— І ў войску „камуністы". У Горадні ў адным з пяхотных палкоў арыштавана 4 жаўнеры беларускай народнасьці, быццам за камуністычную агітацыю. Арыштаваныя перавезены ў Вільню і пасаджаны ў вайсковым вастрозе на Антокалю.

— „Natio" № 6. Вышаў № 6 часопісі „Natio", якая зьмяшчае наступныя артыкулы:

1) Устава аб нядзельным адпачынку і Жыды.
2) Немцы ў Цешынскай Сілізіі.
3) Барацьба аб самаўрады.
4) Трэці кангрэс нацыянальн. меншасьцяў.
5) У справе арышту рэдактара Карла Арыё.
6) Хроніка: украінская, беларуская, жыдоўская, нямецкая і літоўская.

— Вышаў № 7-8 часопісі „Natio" гэтакага зьместу:

1) Перад кангрэсам нацыянальнасьцяў у Жэнэве.
2) Народ і Дяржава.
3) Справа ўкраінскага ўнівэрсытэту ў Львове.
4) Рэлігійнае палажэньне Беларусаў-каталікоў у Польшчы.
5) Літвіны і каталіцкі касьцёл у Польшчы.
6) Хроніка з украінскага, беларускага, жыдоўскага, нямецкага і літоўскага жыцьця.

— Ты, Антошка, лгун! У сваёй „Праўдзе", Антошка зьмясьціў ліст, дзе піша, што сялянскую ідэалёгію ён лічыць памылковаю, ды што ён мае сваю ідэалёгію.

Беларускі Сялянскі Саюз імкнецца да здабыцьця незалежнасьці Беларусі, імкнецца да перадачы ўсяе зямлі ў рукі сялянства бяз выкупу і выплаты і г. д. Але-ж Антошка ўсё гэта лічыць памылковым... Добра...

Якая-ж твая ідэя? Вось пабачым!...

Нямецкі гэнерал Людэндорф у сваіх успамінах піша, што ён Людэндорф у часе акупацыі нямецкімі арміямі Беларусі ў 1915–16 годзе пастараўся аб тым, каб выходзіла (за ням. грошы), часопісь у кожнай тутэйшай мове, асьвятляючы справы прыхільна да акупацыйнае ўлады. Дык хто-ж працаваў ў гэтай галіне ад Беларусаў? — Ты, Антошка!... — Хто дзяліў ў Варшаве Беларусь? — Ты, Антошка!

— Хто працаваў з дэфэнзыўшчыкам паслом Ваявудзкім, які пісаў у ваўсковаю дэфэнзыву даносы на Беларусаў? — Ты, Антошка!... Ну, дык як думаеш, ці ў гэтым ёсьць якая ідэалёгія?

Запраўды ты, Антошка лгун, лу-**Цкевіч!**

— Зрабілі глупства і хваляцца. Справа кулачнае расправы паміж Паўлюкевічам і Станкевічам, імі-ж самымі высьвятляецца. Абодва яны інфармуюць газэты гэтак, што стараюцца быць „гэроямі". Паўлюкевіч піша, што ён першы даў аплявуху Станкевічу, а Станкевіч тлумачыцца, што ён першы даў — Паўлюкевічу. Як бы яно ня было: абодва асталіся — місюгінамі, бо ў кулачным вырашэньні справы няма ніякага „гэройства".

Але вось цікава, самы „акт гэройства" распачаўся ў ваяводзтве!... Чаго-ж гэта паны Кевічы там нюхалі, ці часам ня мае „гэройскае" здарэньне падставаў канкурэнцыі? Што-ж грашакоў патрэбна!

Саветы прадаюць Японіі Сахалін.

Віленскае „Słowo" надрукавала вестку з Масквы, што быццам савецкі пасол у Японіі вёў перагаворы з японскім міністрам аб прадажы выспы Сахаліну Японіі за 400 мільёнаў японскіх іенаў. Японская іена па цане золата раўняецца 96 расейскім капейкам.

Што дзеецца ў сьвеце?

Справа сусьветнага супакою.

Сьвятовая вайна стварыла новыя падставы для вайны, бо парэзала карту ня толькі Эўропы, але-ж і ўсяго сьвету, гэтак, што аднаму дасталося многа са шкодаю для другога.

Некаторыя дзяржавы, як былі нэйтральнымі ў часе вайны таксама і цяпер, мала зацікаўлены тэрыторыяльнымі пытаньнямі. Дык яны стараюцца трымацца „залатога асяродку" адносна спрэчкаў паміж дзяржавамі першых двух катэгорыяў. Найбольш пакрыўджанымі пасьля вайны асталіся Расея і Нямеччына, а Румынія ды Польшча пашырыліся за рахунак іншых. Асабліва-ж Польшча, дык апынулася на такім месцы, што ёй пагражаюць з усіх бакоў. Ясна, што каб утрымаць землі, якія дасталіся ёй як падзел вайсковае здабычы, трэба шукаць ратунку. І вось, гэтым разам Польшча замацаваць сваё становішча і бараніць межы, хоча з дапамогаю іншых.

Дзеля гэтага самага Польшча на сучаснай Сэсіі Лігі Нацыяў запрапанавала праект аб незачэпнасьці. Згодна гэтага праекту ніхто ня можа ні ў якім выпадку вырашаць, якія колечы спрэчкі з дапамогаю аружжа. Усякія канфлікты павінны быць вырашаны лагодна, згодаю. Межы дзяржавы прызнаюцца не парушальнымі. Той, хто будзе вінават у распачацьці вайны, дык на яго павінна наваліцца ўсе дзяржавы і перамагчы.

У гэтакім праекце мы відзім дзьве рэчы: страх вайны і дзяржаўную кволасьць.

Але-ж калі ўзяць агулам дзяржавы, дык можна даглядзець, што кожная дзяржава занімае сваё асобнае палажэньне.

Тагды, як Польшча магчыма будзе мець спрэчкі з Нямеччынай аб калідоры ці Сілезіі, дык Гішпанію, ці якую там Балівію, гэта зусім не датыкае. Ясна, что памагаць, кажучы прыкладам, утрымаць пры Польшчы Сілезію, якой небудзь паўднёва-амэрыканскай рэспубліцы зусім ня цікава.

З-за гэтага самага польскі праект аб ненападаньні праваліўся, ці як пішуць польскія-ж газэты — дайшоў да „zera" — да нуля.

Ліга Нацыяў апрацаваць хоча іншы праект сусьветнага супакою. Пажывём увідзім...

З Лігі Нацыяў.

Прадстаўнік Нарвэгіі выступіў з прамоваю у якой адзначыў, што Ліга Нацыяў сама па сабе ніякага значэньня ня мае, бо вялікія дзяржавы, паміма Лігі, робяць паміж сабою розныя дагаворы адносна агульнай палітыкі і пасьля гэтага навязваюць сваю волю Лізе. Прамоўца выказаў надзею, што вялікія дзяржавы, пасьля ўсяго, стануць на плятформе Лігі Нацыяў і будуць трымацца яе пастановаў.

Як бачым, дык Ліга Нацыяў не зьяўляецца нават Лігаю дзяржаваў, а проста — фікцыяй. Паміма Лігі, кіруюць сьвятовою палітыкаю вялікія дзяржавы.

родалюбцаў і мудрацоў, тым багацей, мацней і пасьпешней цячэ жыцьцё гэтага народу.

Гора народу крыецца ў яго шырокай дурноце, якая, як моль, разьядае народныя сілы, аб'яднаньне і багацьце.

Асьвета як паветра патрэбна ўсім тым хто жыве на нашай плянеце. Асьвета асьвячае ўсіх і кожнага. Асьвета параджае натхненьне на самых нізінах жыцьця, асьвечае тыя месцы, дзе няма асьветы, дабра і праўды. Пад праменьнямі асьветы культывіруюцца дрэвы і кветкі. Для істнаваньня патрэбны ня толькі культурныя людзі, але-ж і жывёлы, птушкі і расьліны.

Болей ўсяго асьвета патрэбна самому чалавеку, пад якімі бы градусамі даўжыні і шырыны ён ня жыў, чалавеку ўсіх часоў і племёнаў.

Асьвета патрэбна і маладому і старому. Матка з асьветай дарыць сямьі чалавецтва лепшых грамадзян.

Цяпер некаторыя старонкі прымусова вучаць сваіх дзяцей. Навучаньне абавязкавае, хоць толькі ніжэйшае. Пакуль што яшчэ ніякая старонка не дайшла да пагалоўнага ўнівэрсытэцкага навучаньня, якое зьяўляецца патрэбнейшым за ўсякія казармы, людзі з унівэрсытэцкім навучаньнем!... якое гэта прыгожае дзіва нашых дзён, дзіва якое яшчэ неапанавала нашых мас, але якое хутка прыдзе і запануе сярод людзей. Яно зломіць галовы ўсякім гадзюкам, якія ссуць і зьзядаюць чалавецтва, цераз пасярэдніцтва войнаў, рознага роду вызыску, гандлёвае спэкуляцыі і розная ганебныя сучаснасьці.

Чым болей школаў, тым меней шынкоў — карчмаў. Чым болей унівэрсытэтаў, тым меней халераў. Чым вышэй лоб над вачыма, тым сьвятлей ўвесь сьвет.

Сучасны лад жыцьця вымагае ўжо ня толькі пісьменнага работніка, але-ж і работніка з асьветаю. Чым болей веды ў работніка, тым даражэйшаю зьяўляецца яго праца. Асьвета дае работніку спрыт і здольнасьць. З няздольнымі работнікамі ніхто ня хоча вадзіцца і мучыцца. Веда патрэбна ўсюды: у земляробстве, у прамысловасьці, у палітыцы і ў грамадзкай дзейнасьці. Няздольнік гадзіцца выключна для працы, якая раўняецца да працы жывёлы. Але на замену жывёлам ідуць машыны — прадукт асьвечаных галоваў.

Асьвета асьвячае ўсе захабы жыцьця. Сьвет яе сьвеціць усюды і радуе ўсіх.

Трэба знаць усё. Як бы ня была ўжо вялікаю веда, трэба яшчэ імкнуцца да большага. Тое што яшчэ гэтак нядаўна лічылася немагчымым, становіцца фактам дня. Веда падпарадкуе ўсякія нязвычайнасьці і патаемнасьці абсэрвацыі вучонага.

Кожны грош уложаны ў веду, прыносіць болей процантаў, чым усе банкі. Банкі напаўняюць кішаню, а асьвета творыць чалавека, які ідзе ад векавечнае цямноты за сьветлымі лятункамі да лепшае будучыну.

Вялікакасны і прыгожы гэты магут нволат— асьвета! Ідзеце-ж нага ў нагу за гэтакім волатам, якія мае адзнакі не алмазаў і сапфіраў, а вечна жывых праўдаў, цудоўнага хараства і вечна не вычарпанае крыніца творчасьці.

Скарга.

ЗАПЯРЭЧАНЬНЕ.

„Наша Праўда", ня маючы ніякіх асноў для прынцыповае крытыкі „Сялянскае Нівы", кідаецца на рожныя выдумы. Між іншым, „Наша Праўда" закідае „Сял. Ніве", што супрацоўнік „Kurjera Wileńskiego" п. К. Смрэчынскі зьяўляецца нашым супрацоўнікам. Гэтым выясьняем, што п. К. Смрэчынскі не зьяўляецца супрацоўнікам „Сял. Нівы", чаго доказам можа паслужыць хоць-бы артыкул „новая правакацыя", у № 42 „Сялянскае Нівы", які скіраваны, якраз проці п. К. Смрэчынскага, за ягонае непраўдзівае высьвятленьне беларускае прэсы ў газэце „Słowo".

Калі ходзе аб Яз. Сьветазара, якога „Наша Праўда" ўважае за таго самага К. Смрэчынскага, дык фактычна ў „Сял. Ніве" былі зьмешчаны аглядачныя артыкулу аб літэратурнай творчасьці Янкі Купалы і інш. пісьменьнікаў. Але гэтыя артыкулы былі выключна літэратурнага зьместу і насілі характар чыста прафэсыянальнай ацэнкі, без палітычнай падкладкі. У сваім часе ніводная паважная беларуская часопісь не адважылася выступіць проці зьместу літэратурных аглядаў Яз. Сьветазара, а гэта часткава дае повад да вываду, што гэныя агляды былі ня толькі карысныя як для газэты, так і для чытачоў, але зьмяшчалі, за малымі недахватамі, зусім здаровы і па сутнасьці справы, агляд паэтыцкае творчасьці нашых паэтаў.

Незалежна ад гэтага, ужо ў працягу 5-ці месяцаў, у „Сял. Ніве" ня было больш аглядаў Яз. Сьветазара дзеля прычынаў тэхнічнага характару, што адначасна азначае, што Яз. Сьветазар не зьяўляецца супрацоўнікам „С. Нівы".

Рэдакцыя „Сял. Нівы".

Да нас пішуць.

Вестні з Валыні.

(Жалудзец, Крэменецкага пав.).

У жалудкоўскай царкве служыць пасярэднікам паміж Богам і людзьмі сьвяшчэньнік а. Ф. Б—кі, які ня гледзячы на тое, што цяжка жывецца яго парахвіянам, замест таго, каб падзяляць гаротнасьць сваіх парахвіян, якія стогнуць пад цяжарам дзяржаўных падаткаў, ён сам яшчэ накладае падаткі. Гэтыя падаткі выяўляюцца ў тым, што а. Б—кі, на таго, хто ня ўмее малітвы „Отчэ Наш“, накладае штрафу 20 зл., хто ня знае дзесяць запавядзеў—30 зл., хто ў належны час не адбудзе споведзі, дык а. Б—кі штрафуе таго 100 зл. і карае 100 паклонамі. Хто не заплаціць гэтакага штрафу і не адбудзе кары, дык а. Б—кі, пры першай магчымасьці, змусіць заплаціць. Ведама, ў тэй ці іншай справе амаль-што кожны чалавек змушан зьвяртацца да сьвяшчэньніка: усяк здараецца—людзі родзяцца, жэняцца і ўміраюць і ўсё гэта не абходзіцца без духоўніка. Здараецца і гэтак, што а. Б—кі заўважыўшы каго-небудзь у шапцы каля царкоўнага гмаху, кідаецца з кулакамі, не саромячыся даць па вуху.

Пане Рэдактар, прашу параіць, што трэба зрабіць, каб ад гэтага пастыра звольніць царкву. Парахвіяне зьярталіся да ваяводы, да пракурора і да мітрапаліта і нічога не памагае. У мітрапалітавай кансысторыі служыць сваяк а. Б—кага, які яго падтрымоўвае.

П. Л.

Ад Рэдакцыі: Гэтую вестку падае сябра Беларускага Сялянскага Саюзу—Беларус, якому выпала жыць на Украіне.

Запраўды цікавая вестка!

Адносна таго, як пазбыцца „добрага“ пастыра, дык лічым, каб наш сябра параіў парахвіянам зьвярнуцца да ўкраінскіх паслоў з просьбаю аб іх інтэрвэнцыі ў мітрапаліта.

Вось як гавораць.

(Лідчына).

Вельмі характэрна, што польскія эндэкі сваімі легэндарнымі абяцанкамі беларускаму народу пускаюць туман у вочы, аб тым, што яны далі шмат прывілегіяў на адчыненьне беларускіх школаў. І яшчэ пускаюць чуткі, што нават польскія прыватныя школы не карыстаюцца з такіх правоў, якія прадбачуцца беларускім школам.

Аднаго разу, праяжджаючы цягнікам, прыпадкам прышлося ў вагоне пагутарыць з няведамым мне панком. Вядомая рэч, паны заўсёды, калі толькі праяжджаюць праз „Усходнія Крэсы“, дык вядуць гутарку аб Беларусах, аб якіх яны вельмі турбуюцца.

Дык вось, гутарачы, закранулі аб беларускім нацыянальным пытаньні, да чаго і я ўмяшаўся, а пасьля пачалі гутарыць аб школе, на чым і затрымаліся. Дык адзін з панкоў тутака з поўнай экстазай заінтанаваў: „więc, zamiast prywatnych polskich gimnazjum, będzie, albo już jest, upaństwowione białoruskie gimnazjum w Wilnie i jeszcze narzekają...“ І яшчэ далей, пачаў „пекнымі фразамі баіць“, што беларускі народ не „практычны“, што змаганьнем за сваю родную школу і сваю родную мову, Беларусы сябе толькі губяць і дзеля гэтага ніякай карысьці мець ня будуць. Я пытаюся чаму? — „bo to jest chamska mowa i nigdzie posady nie otrzymają“. Я стараюся яму вытлумачыць, што мы павінны, як і кожны народ, шанаваць сваю родную мову і вучыцца на ёй, бо яна для нас ёсьць—карысная і зразумелая. Ганьба таму чалавеку, хто цураецца роднага слова. Гэты панок, як казёл упарты, пярэчыць сваё: „przecież, po ukończeniu polskiej szkoły, natychmiast można otrzymać posadę“.

Цікава, што далей гэты вельможны панок нагаварыў-бы, але зараз затрымаўся цягнік і ён выйшаў з вагону.

„Дзякуй“, табе панок, за прыгожыя і салодкія слоўцы, ведаем мы і без вашых абяцанак, што вы нам можаце „добрае“ зрабіць і даць пасаду за жалезнымі кратамі... Але, як кажа народная прыказаа: „слухай людзей і свой розум мей“. Як-бы вы не стараліся нас адурманіць, усё-ж такі, мы Беларусы, паміма вашых перашкод, якія стаўляеце нам на кожным кроку, будзем станоўка змагацца за сваё роднае слова і за сваю родную беларускую школу, і... дамагацца роднае пасады на сваёй зямлі...

Б — у с.

Польскае „Я“.

Кожнаму ўжо добра ведама, што як толькі які Паляк прыедзе да нас—на Беларусь на службу, дык стараецца як найхутчэй паказаць сваё польскае „ja“. Пара тыдняў таму назад пасяліўся, на пошце ў Браслаўі, нейкі монтар тэлеграфу і тэлефону. Ён-жа, хочучы паказаць сваё польскае „я“, прычапіўся да жураўля, каторы ў працягу 2-х гадоў стаяў над студняй браслаўскага жыхара—Ражноўскага. На няшчасьце Ражноўскага, ля ягонай студні над жураўлём, таксама ў працягу больш як 2-х гадоў віселі і цяпер вісяць тэлеграфныя і тэлефонныя дроты. Монтару не падабалася гэта, дзеля чаго прыказаў Ражноўскаму зрэзаць гэны жуўравель. Што за прычына гэтаму — ня ведама. Гавораць розна. Адны кажуць, што монтар баіцца, каб „журавель“, як будзе вылятаць ў цёплую старонку, размахнуўшыся хвастом не параваў дроты, а другія, што быццам журавель слухае прытуліўшы вуха да дротаў дзе, хто, што перадае па тэлефону. Ці можа монтар баіцца, каб журавель не зрабіўся „шпіком“?! Усё можа быць!...

Кароль Цыбук,

Нэндза.

(Народная казка).

Жылі ў розных вёсках два браты: адзін быў вельмі багаты, Сымон, а другі бедак — бедны Тамаш. Аднойчы неяк у сьвята, пашоў бедны брат да багатага ў госьці (відаць сувязі ня трацілі). Прышоў прывіталіся, пагаварылі, а тагды бедны брат і кажа багатаму: пачастуй ты мяне, браток, гарэлачкай-сівушкай.

— Вось у бочцы — адказаў багаты брат беднаму, — пі колькі хочаш. Бедак напіўся, — у бочцы была вада. І з гэтым пашоў бедак да сваей курнай хатанькі... Ідзе і пяе сабе песяньку, аж-но чуе, што за ім таксама нехта падпявае...

Аглянуўся бедак навакола, ня відна нікога... Спыніўся ды пытае: хто гэта пяець са мною?

— Гэта я — нешта адказала.

— Дык хто-ж гэта ты?

— Я — Нэндза, пачуўся тагды ўжо адказ.

— А куды-ж ты ідзеш, — пытаецца бедак?

— Я, — гавора Нэндза, — іду з табою, ды наагул заўсёды, увесь час ад цябе не адстаю, цябе не пакідаю...

Задумаўся бедак ідучы далей — што рабіць? Сужыцьцё з Нэндзаю — рэч зусім благая, але як яе адагнаць?!

І калі гэтак разважаў бедак, дык прышла да яго галавы сьветлая касулька — прамычок думкі.

— Як прыду дамоў, — гавора бедак, дык я памру.

— Ну дык што-ж, — адказала Нэндза, — і я з табою ў труну лягу.

Прышоўшы дамоў бедак адразу стаў рабіць труну, а як зрабіў, дык кліча Нэндзу.

— Нэндза, а Нэндза, дзе ты!

— Я тут пры табе — пачуўся голас.

— Дык лезь у труну, а то астанешся, — гавора бедак!

Нэндза відаць была вельмі опрытная, бо бедак хутка пачуў словы:

— Я ўжо ў труне, гатова.

— Ну, як гатова, дык добра.

Бедак зачыніў труну, зваліў яе сабе на плечы і панёс на могілкі каб пахаваць. На могілках, бедак труну з Нэндзаю закапаў і добра заваліў на векі вечныя...

Ад гэтай пары бедакова жыцьцё зьмянілася і ўсё пашло па лепшаму. Пачаў ён багацець, весялець і разумнець. А па меры яго багацьця і людзі сталі яму зайздросьціць. Не ўхіліўся ад гэтага зла і багаты брат „бедака“, Сымон.

Вось аднойчы неяк і пытае Сымон у Тамаша — якім спасобам ты разбагацеў?

Тамаш прызнаўся і папарадку расказаў брату ўсё, як належыцца.

У Сымона адразу зарадзілася чорная думка, выратаваць Нэндзу, каб яна ізноў страсянула яго брата. Дазнаўшы месца дзе была пахавана Нэндза, Сымон пашоў, выкапаў труну ды гавора — Нэндза, а Нэндза, ты тут! — Т-у-у-у-т... ледзь прагаварыла Нэндза.

— Ну, дык вылазь з труны ды ідзі зноў да свайго гаспарада!

— Ой не, — кажа Нэндза, — я цяпер ужо буду з табою, а то мой даўнейшы гаспадар амаль-то не замарыў мяне... Дзякую табе, што ты выратаваў, дык я ўжо лепш з табою буду.

Агарнула трывога Сымона, але нічога не парадзіш... сам вінават.

З тэй пары багаты стаў бяднець, а праз нейкі час зусім дайшоў да галіты... Нэндза давяла...

Прабаваў багаты, каб якколечы пазбыцца бяды, але-ж ніяк яму гэта не ўдавалася, бо Нэндза, навучаная абманам Тамаша, была асьцярожнаю і ніякіх нагавораў свайго другога гаспадара ня слухала. За ўсё сваё няшчасьце Сымон вінаваціў свайго брата, Тамаша, дык рашыў адамсьціцца.

Пераходзячы кладкаю праз рэчку, карыстаючы з нагоды Сымон хацеў кінуць брата ў раку, але-ж рыхтуючыся да гэтага аступіўся і паляцеў сам у халодныя хвалі... Разумеецца, Нэндза таксама.

Я. Аніськовіч.

НАШАЯ ПОШТА.

Я. Закінутаму: Матэрыялы атрымалі. Па магчымасьці зьмесьцім.

Гр. Піваварчыку: Думаем, што Вы ўжо даўно знаёмы з „Сял. Нівай“, дык пасылаць пробны нумар ня лічым патрэбным. Газэту будзем пасылаць па атрыманьні падпіскі.

Ул. Нізюльку: Газэту вышлем пасьля атрыманьня падпіскі.

Л. Краўчонку. Сьлязьніку Сьцяпану — Газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Аніськовіча Ів., Ціпулёнка Мік.—па 2 зл.

Рэдактар і выдавец К. Мацкевіч.

Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.